

Polismyndighetens budgetunderlag 2023 - 2025

Polisen

Informationsklass Öppen

Polismyndigheten februari 2022.

Plats

Utgivare: Polismyndigheten, Ekonomiavdelningen, 106 75 Stockholm
Diarienummer: A403.476/2021, Saknr: 902
Omslagsfoto: Polismyndigheten
Upplaga: Intrapolis
Datum: 2022-02-24

Innehåll

1	Förslag till finansiering för perioden 2023–2025	4
2	Rikspolischefens inledning	6
3	Polismyndighetens strategiska inriktning	8
3.1	Omvärldsfaktorer som påverkar samhällsutvecklingen och polisverksamheten	8
3.1.1	Att möta en omvärld i snabb förändring	8
3.1.2	Verksamhetsförutsättningar	9
3.2	Den strategiska inriktningen 2023–2025	16
3.2.1	Polismyndighetens långsiktiga mål	16
3.2.2	Framgångsrik brottsbekämpning och uppkläring	17
3.2.3	Den lokala närvaron ska stärkas	17
3.2.4	Attraktiv arbetsplats och samarbetspartner	18
4	Finansiering	20
4.1	Områden med behov av ekonomiskt tillskott	20
4.1.1	Behov av fortsatta resursförstärkningar för tillväxten	20
4.1.2	Medarbetarskydd	23
4.1.3	EU-ordförandeskapet 2023	24
4.2	Områden där tillskott aviserats	24
4.3	Områden där Polismyndigheten eventuellt återkommer i nästa års budgetunderlag	27
4.3.1	Resursförstärkning för att bekämpa den organiserade brottsligheten	27
4.3.2	En attraktiv arbetsplats	28
4.3.3	Utvecklad beredskapsförmåga och civilt försvar	29
4.3.4	Ordningstvakter	30
4.3.5	Rakel Generation 2	31
4.3.6	Ett säkert statligt identitetskort	32
4.4	Pågående arbete med effektivare verksamhet	32
4.5	Behov av finansiering	34
4.5.1	Finansiering av polisverksamheten	34
4.5.2	Finansiering av internationell verksamhet	34
4.5.3	Finansiering av avdelningen för särskilda utredningar	35
4.6	Lagstiftningsfrågor	36
5	Ekonomi	37
5.1	Ekonomi	37
5.2	Osäkerhetsfaktorer	37
5.3	Investeringar i anläggningstillgångar	38
5.4	Fonden för inre säkerhet och instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik	38
5.5	Avgifter och övriga intäkter	39
5.6	Övriga villkor	39
5.7	Underskott i avgiftsfinansierad verksamhet	39
5.8	Uppföljning av avgiftsfinansierad verksamhet 2021	40
5.9	Avgiftsintäkter som disponeras	40
5.10	Avgiftsintäkter som inte disponeras	40
5.11	Polismyndighetens förslag	41
	Bilagor	42

Informationsklass Öppen

1 Förslag till finansiering för perioden 2023–2025

Tabell 1. Förslag till finansiering

(belopp i miljoner kronor)

	2021	2022	2023	2024	2025
	utfall	prognos	beräknat	beräknat	beräknat
<u>Utgiftsområde 4 Rättsväsendet</u>					
1:1 Polismyndigheten, ap. 1 Polismyndigheten	30 910	33 563	36 850	39 550	41 650
1:1 Polismyndigheten, ap. 5 Avd. för särskilda utredningar	69	77	83	85	87
1:18 Inre säkerhetsfonden, ap.1	102	119	15	0	0
1:18 Inre säkerhetsfonden, ap.2 (AD03) Gränsfonden 2021-2027	0	67	84	124	163
1:18 Inre säkerhetsfonden, ap.3 (AD02) Inre säkerhetsfonden 2021-2027	0	65	95	141	141
<u>Utgiftsområde 5 Internationell samverkan</u>					
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande ap.2 del Polismyndigheten	4,1	6,1	6,4	6,4	6,4
<u>Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd</u>					
1:1 Biståndsverksamhet ap. 12 del Polismyndigheten	146	187	191	191	191
<u>Avgiftsintäkter</u>					
Offentligrättslig verksamhet					
Stämmingsmannadelgivning	40	36	36	36	36
Passhantering	557	760	790	822	855
Nationellt id-kort	144	160	163	166	169
Uppdragsverksamhet					
Forensisk undersökning	4	4	4	4	4
Tjänsteexport	0	8	11	9	4
Utbildning av ordningsvakter	6	17	23	24	25
Kontroll av väktarhundar	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Övriga intäkter som disponeras	801	817	834	850	867
Summa	32 784	35 886	39 185	42 009	44 199
<u>Intäkter som redovisas mot inkomsttitel</u>					
Expeditionsavgifter och ansökningsavgifter	83	85	87	89	91
Bötesmedel	1 053	1 068	1 089	1 111	1 133
Övriga inkomster av statens verksamhet	67	68	69	71	72
EU-bidrag Fonden för inre säkerhet 2014-2020 (6911 011)	133	100	64	0	0
EU-bidrag Fonden för integrerad gränsförvaltning 2021-2027 (6911 006)	0	25	59	103	138
EU-bidrag Fonden för inre säkerhet 2021-2027 (6911 013)	0	21	54	94	145
Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	0	0,4	0	0	0
Summa	1335	1368	1422	1468	1579

Belopp i tabellen är avrundade.

Polismyndigheten hemställer att

- regeringen föreslår riksdagen att fastställa medel som täcker Polismyndighetens kostnader för avgifter till internationella sammanslutningar och att dessa anvisas under: utgiftsområde 4, Rättsväsendet, 1:14 Avgifter till internationella sammanslutningar, anslagspost 3,

- regeringen beslutar om en låneram som uppgår till 7 000 miljoner kronor för 2023, 7 300 miljoner kronor för 2024 och 7 500 miljoner kronor för 2025,
- regeringen beslutar att anslagskrediten för respektive år under perioden 2023–2025 får uppgå till 3 procent,
- regeringen beslutar att krediten på räntekontot för respektive år under perioden 2023–2025 får uppgå till den nivå som gällt tidigare, cirka 1 700 miljoner kronor.

2 Rikspolischefens inledning

Samhället står inför stora och svåra utmaningar. Ett förändrat omvärldsläge ställer ökade krav på Polismyndigheten. Hotbilden mot Sverige har blivit bredare och mer komplex och utgörs av ekonomiska, politiska och militära hot.

Det grova och dödliga våldet har eskalerat. Polisen arbetar hårt och målmedvetet för att bekämpa brottsligheten, men situationen är synnerligen allvarlig. Skjutningarna är dessvärre bara toppen på ett isberg. Den organiserade brottsligheten har tagit sig in i våra välfärdssystem och våra företag – och är på många sätt systemhotande.

Utvecklingen av det grova och dödliga våldet ställer höga krav på myndigheten att prioritera resurser för utredning av dessa brott. Dessa brott är många gånger särskilt resurskrävande. Fortsätter denna brottslighet att öka riskerar resurser att trängas undan från annan utredande verksamhet, t.ex. mängdbrottsutredningar. En sådan situation kan komma att kräva att särskilda åtgärder vidtas framöver.

Även det grova våldet mot särskilt utsatta brottsoffer och brott i parrelation är en stor utmaning. Det är brott som sker dagligen, överallt i samhället med stora konsekvenser för offret. Polisens arbete är långsiktigt och behöver vara det för att nå varaktiga resultat. Hela samhället måste agera för att bekämpa och förebygga denna grova brottslighet.

För att möta den allvarliga samhällsutvecklingen, bekämpa brottsligheten och samtidigt öka tryggheten och värna förtroendet för polisen, behöver Polismyndigheten fortsätta stärka såväl sin brottsbekämpande förmåga som andra förmågor.

En viktig del för att stärka vår förmåga handlar om att vi behöver bli fler polisanställda. Vi ska bli fler poliser för att stärka vår närvaro både i lokalsamhället och i sociala medier. Men att bli fler poliser är en utmaning – både att attrahera nya och behålla de vi redan har.

Därför bedriver myndigheten ett mycket aktivt attrahera-arbete till grundutbildningen till polis samt har påbörjat funktionsinriktad och verksamhetsintegrerad polisutbildning, utbildningar som ger civila möjlighet att utbilda sig till polis. Utöver ett aktivt kompetensförsörjningsarbete krävs även andra ansträngningar. För att lämpade personer som kan tänka sig att bli poliser, men också för de som redan arbetar som poliser, inte ska välja bort yrket av ekonomiska skäl är det positivt att det nu beslutats och aviserats extra medel till fortsatta lönesatsningar. En annan förutsättning för att attrahera och behålla poliser är ett stärkt

medarbetarskydd. Det ska aldrig tolereras att de som är satta att skydda vårt samhälle utsätts för hot, våld och påtryckningar. För att stärka medarbetarskyddet behövs både mer resurser och författningsändringar, som Polismyndigheten hemställt om till regeringen förra året.

Utöver fler poliser är en utvecklad teknisk förmåga väsentlig för att stärka polisens brottsbekämpande förmåga. De kriminella använder allt oftare tekniska verktyg för att planera och genomföra brott. Det är inte minst krypteringstjänsterna Encrochat och Anom exempel på. Utvecklingen gör att digitala bevis blir allt viktigare. Vi måste öka förmågan att inhämta information från digitala källor, bearbeta stora informationsmängder och utöka server- och lagringskapaciteten. De beslutade och aviserade extra medlen för teknisk utveckling är därför välkomna och nödvändiga.

Satsningarna på att stärka polisens brottsbekämpande förmåga genom personell tillväxt samt teknisk och forensisk utveckling behöver vara långsiktig. Den brottsutveckling vi ser i samhället kommer ta många år att bekämpa. Satsningar på polisen behöver därför fortsätta även efter 2024. Det är med uppdraget i fokus och långsiktighet man bygger hållbara resultat – att minska brotten och öka tryggheten.

3 Polismyndighetens strategiska inriktning

3.1 Omvärldsfaktorer som påverkar samhällsutvecklingen och polisverksamheten

3.1.1 Att möta en omvärld i snabb förändring

Utvecklingen inom brottsligheten är oroande. Detta beror till stor del på den organiserade brottslighetens fortsatta utbredning och allt allvarligare karaktär. Skjutningar och sprängningar i offentliga miljöer har blivit vanligare, vilket riskerar människors liv och hälsa i deras vardagliga liv.

Bortom skjutningar och sprängningar finns en allvarlig systemhotande brottslighet där den organiserade brottsligheten har tagit sig in i välfärdssystemen och företag samt på olika sätt infiltrerar offentlig sektor.

För att Polismyndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag – att minska brottsligheten och öka tryggheten – måste nödvändiga förutsättningar ges för detta. Resurstilldelningen behöver vara tillräcklig och lagstiftningen anpassad efter rådande samhällsförhållanden.

En annan grundläggande förutsättning för Polismyndighetens verksamhetsutövning är att medarbetarna kan känna sig trygga när de utför sina arbetsuppgifter. Hot och våld är en del av vardagen för många poliser men också för andra polisanställda, vilket aldrig kan tolereras. Polisanställda måste därför värnas genom såväl adekvat utbildning och personlig utrustning som ändamålsenliga lokaler och fordon.

Regering och riksdag har på senare tid vidtagit en rad åtgärder på lagstiftningsområdet och samtidigt förbättrat de ekonomiska förutsättningarna för Polismyndigheten. Trots de positiva förändringar som fram till nu genomförts, är det nödvändigt med fortsatta prioriteringar på området. Det synnerligen allvarliga brottsläget kräver kraftfulla åtgärder för att stärka både den brottsförebyggande och den brottsbekämpande förmågan. Åtgärderna behöver genomföras tillsammans med andra samhällsaktörer så att samhällets samlade resurser bidrar till ett tryggare och säkrare Sverige.

Den omvärld som polisen verkar i behöver kartläggas och analyseras noggrant och över tid, för att skapa beredskap för samhällsförändringar och händelser som kan vara svåra att förutse. Därför genomför Polismyndigheten numera återkommande strategiska analyser där olika

framtidsperspektiv belyses. Den första analysen redovisades i en rapport i juni 2021.¹

3.1.2 Verksamhetsförutsättningar

I det följande diskuteras några av de faktorer som har påverkan på Polismyndighetens verksamhet och därmed i förlängningen utgör delar av utgångspunkterna för den strategiska inriktningen.

Brottslighet och brottsbekämpning

Polisens brottsbekämpning bygger i huvudsak på två beståndsdelar, det brottsförebyggande arbetet samt det utredande och lagförande arbetet. Brottslighetens utveckling ska helst förebyggas, eller stoppas så tidigt som möjligt.

Den brottslighet vi ser i dag är i många stycken organiserad och grov. Bland annat förekommer skjutningar och sprängningsdåd i öppen miljö där helt oskyldiga riskerar att drabbas. Polisen behöver därför bli ännu bättre på att förebygga brott. Helst ska varken någon skjutning eller något sprängdåd inträffa. Polismyndigheten har tagit viktiga steg när det gäller att skapa bättre förutsättningar för det brottsförebyggande arbetet², men det är viktigt att myndigheten ges tillräckliga resurser och att lagstiftningen är anpassad efter rådande samhällsförhållanden.

Samtidigt är det väsentligt att understryka att det brottsförebyggande arbetet är beroende av en lång rad samhällsaktörer. En långtgående samverkan mellan Polismyndigheten och andra berörda aktörer är av stor betydelse i framför allt det brottsförebyggande arbetet. Att även andra samhällsaktörer engagerar sig, tar ansvar och ges adekvata förutsättningar att kunna ta ansvar är helt avgörande för att t.ex. tidigt kunna motverka rekryteringen av barn och unga in i kriminalitet. Brottsligheten spänner över ett stort antal samhällssektorer. Den organiserade brottsligheten är multikriminell och dess huvudsakliga mål är ekonomisk vinning. Det i sin tur leder till slutsatsen att hela det civila samhället måste samverka och ta ansvar inte bara för att förebygga utan också för att motverka och stoppa den organiserade brottslighetens fortsatta utveckling.

¹ Polismyndigheten, *Årlig strategisk analys 2021* (dnr. A339.420/2021).

² Polismyndigheten, *Polismyndighetens årsredovisning 2020*, s. 22.

Den demografiska utvecklingen

Den demografiska utvecklingen – med en ökande andel personer i brottsaktiv ålder³ – tillsammans med en omfattande narkotikahandel, innebär en risk för eskalerande konflikter i de befintliga utsatta områdena.⁴ En sådan utveckling kan också visa sig i områden som i dag inte klassas som utsatta, om inte nödvändiga förebyggande insatser görs av samhället i stort. Den organiserade brottsligheten måste fortsatt bekämpas med full kraft, vilket förutsätter dels en polis som är tillräckligt väl rustad för uppgiften, dels en långtgående samverkan – med en tydlig ansvarsfördelning – mellan samtliga berörda samhällsaktörer.

Det pågår samtidigt en befolkningsmässig förändring av Sverige som beror på industrialiseringen i norr. Befolkningen ökar nu på platser där den tidigare sjunkit, vilket ställer krav på polisiär närvaro på dessa platser.

Brott i nära relation och brott mot särskilt utsatta personer

Brotten i nära relation och brotten mot särskilt utsatta personer är två typer av brottslighet som kräver stor beslutsamhet i genomförandet av motåtgärder. Det innebär att betydande resurser inom Polismyndigheten tas i anspråk. Även när det gäller denna brottslighet behöver alla delar av det civila samhället ställa upp och samverka för att åstadkomma reella och varaktiga förändringar. Signaler på missförhållanden måste tidigt fångas upp av hälso- och sjukvården, socialtjänsten eller skolan, så att brottslighet kan förebyggas eller utredas under så bra förutsättningar som möjligt.

Bedrägerier

De omfattande bedrägeribrotten omsätter mycket pengar och orsakar oro och skada hos dem som utsätts. Bedrägerierna kan drabba vem som helst i samhället, när som helst, och inte sällan ligger den organiserade brottsligheten bakom bedrägerier som utförs med ett systematiskt tillvägagångssätt. Antalet anmälda bedrägeribrott är högt, och för att försöka vända den rådande trenden satsar Polismyndigheten på en utbyggd

³Befolkningsprognosen pekar också på att antalet personer i åldern 15–24 år, som är den mest brottsaktiva åldern, kommer att öka med 70 000 mellan 2020 och 2024. Statistiska centralbyrån, *Befolkningsframskrivningar. Folkmängd 31 dec 2020-2024 efter födelseregion, ålder och år*.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0401__BE0401A/BefolkprognRevN/. Hämtad 12 februari 2021.

⁴Andelen unga personer i befolkningen är och kommer fortsätta vara några procentenheter större i utsatta områden än i övriga landet. Brottsförebyggande rådet, *Relationen till rättsväsendet i socialt utsatta områden*. Rapport 2018:6. Stockholm: Brottsförebyggande rådet, 2018.

samverkan med företag och kommuner för att få till stånd ett väl fungerande brottsförebyggande arbete.

Antalet anmälningar om bedrägeribrott har ökat kraftigt de senaste åren från drygt 50 000 anmälda brott 2005 till 213 000 anmälda brott 2020. I dag är därmed vart sjätte brott ett bedrägeribrott. Samtidigt har bedrägeribrotten blivit mer komplicerade att utreda, och det är en typ av brottslighet som engagerar både aktörer inom organiserad brottslighet och terrorbrottslighet, samt individer inom kriminella nätverk i utsatta områden.

Bedrägeribrottslighet kan även vara en av de drivande faktorerna bakom våldsutvecklingen i samhället när marknadsandelar och dominans inom brottsområden fördelas mellan de kriminella aktörerna. Bedömningen är därmed att polisen behöver anpassa sin förmåga till denna multikriminalitet.

Brott mot välfärdssystemen

Angreppen mot välfärdssystemen, genom omfattande bedrägerier och bidragsbrott, är också något samhällskrafterna gemensamt måste stävja och komma tillrätta med. Uppläggen handlar ofta om att kriminella försöker få utbetalningar av statliga ersättningar av olika slag, utan att de har rätt till pengarna.

Den här typen av organiserad brottslighet är komplex och kräver många olika kompetenser för att bekämpas. Genom att berörda myndigheter numera samverkar bättre och delar information med varandra har förmågan att komma åt brottsuppläggen och lagföra gärningsmännen ökat.

Företag som brottsverktyg

Kriminella använder ofta företag som verktyg för att undanhålla skatter och avgifter eller tillskansa sig ersättningar, bidrag och förmåner på felaktiga grunder. I flera av de större ekobrottsutredningar som Ekobrottsmyndigheten bedriver utgör företag själva kärnan i brottsupplägget.

Ett företag erbjuder ofta en legitim fasad att dölja den brottsliga verksamheten bakom samt ger möjligheter att tvätta brottsvinster. Samtidigt är företag en viktig drivkraft för ekonomisk tillväxt. Under flera års tid har kraven successivt lättats på aktiebolag i syfte att stimulera tillväxt. Baksidan av de lättade kraven och viljan att förenkla för hederliga företagare är en ökad risk för att kriminella använder företag som brottsverktyg.

Teknikutvecklingen

Teknikens snabba utveckling innebär både möjligheter och utmaningar för polisverksamheten. Brottsligheten har blivit mer professionell i hur den utförs, och ofta används tekniska hjälpmedel. Det gäller till exempel vid kommunikation om och planering av grov våldsbrottslighet, eller vid

genomförande av ekobrott som bedrägerier och bidragsbrott. Utvecklingen gör att digitala bevis blir allt viktigare. Polismyndighetens tekniska förmåga måste därför utvecklas snabbare, bland annat för att göra det möjligt att effektivare bearbeta stora informationsmängder, identifiera och inhämta information från digitala miljöer och för att utveckla den forensiska verksamheten. Detta ställer samtidigt krav på att myndigheten också har personal med rätt kompetens.

Gränsöverskridande brottslighet

De internationella brottsnätverken verkar över nationsgränserna, både inom EU och från tredje land. EU har under senare år fått ett allt mer omfattande mandat på säkerhetsområdet, vilket innebär ökade krav på Polismyndigheten både vad gäller resursanvändning och verksamhetsanpassningar. Polismyndigheten måste därför fortsätta att intensifiera det internationella polissamarbetet, inte minst det arbete som bedrivs inom EU och genom det nordiska polissamarbetet. Det är bara genom en väl utbyggd samverkan – bl.a. med en ändamålsenlig underrättelse- och informationsdelning – som de olika ländernas brottsbekämpande myndigheter kan nå framgång på både det brottsförebyggande och det brottsbeivrande området.

Faktorer som medför kostnader för Polismyndigheten i detta sammanhang är bl.a. tillämpning av ny EU-lagstiftning inom en rad politikområden, såsom bl.a. Etias (European Travel Information and Authorisation System), EES (Entry Exit System), EBCG-förordningen (som medför bl.a. krav på antalet personer som Sverige ska bidra med i utsändande verksamhet för Frontex, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån), samt nästan en tidsmässig dubbling av grundutbildningen till gränskontrollant (till 14 veckor). En fortsatt utveckling av den gränspolisiära verksamheten är mot den beskrivna bakgrunden nödvändig för att svensk polis ska leva upp till de krav som internationell rätt ställer på oss. Förhandlingarna kring EU:s AI-förordning, en förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (AI) inom ramen för strategin för det digitala Europa, har också stor betydelse för Polismyndighetens möjligheter att med bibehållet skydd för den personliga integriteten använda modern teknik till stöd för brottsbekämpningen.

Våldsbejakande extremism

Den våldsbejakande högerextremistiska miljön och den våldsbejakande islamistiska miljön utgör de främsta terrorattentatshoten mot Sverige.⁵ Inom

⁵ Nationellt centrum för terrorhotsbedömning (NCT), *NCT:s helårsbedömning för 2021*. https://www.sakerhetspolisen.se/download/18.4ffee9b31787cb4eddc1c/1617117717077/NCT_Helarsbedomning-2021.pdf (Hämtad 2021-10-20).

dessa extremistmiljöer finns ett fåtal personer som utvecklar avsikt och förmåga att utföra ett terrorattentat i Sverige. De flesta attentat i västvärlden har sedan ett antal år utförts av ensamagerande individer som på eget initiativ inspireras och utvecklar attentatsavsikt och därefter planerar samt genomför ett terrorattentat. Det beskrivna tillvägagångssättet kan medföra ökade svårigheter för Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter att förebygga denna typ av allvarlig brottslighet.

Radikalisering och rekrytering till våldsbejakande extremism kan ske på flera olika sätt, men radikalisering via internet och sociala medier har successivt blivit allt mer framträdande.⁶ De digitala medierna är internationella och möjliggör för geografiskt utspridda individer att bli del av en gemenskap och skapa ideologiskt slutna rum där radikaliseringen kan accelerera. Dessa forum underlättar även för unga att medverka och radikaliseras.

Beredskapsplanering

Arbetet med beredskapsplanering (krisberedskap och civilt försvar) påverkas av ett förändrat omvärldsläge som ställer ökade krav på Polismyndigheten. Utredningen om civilt försvar föreslår att Polismyndigheten ska bli sektorsansvarig myndighet för sektorn *ordning och säkerhet*, vilket sannolikt medför växande resursbehov. Dessutom kan Polismyndigheten i närtid komma att påverkas av förändringar avseende personalförsörjningen inom totalförsvaret, psykologiskt försvar och gränsövervakning i krig. Den återupptagna planeringen för civilt försvar och säkerhetsskyddslagen, som trädde i kraft 2019, leder också till större krav på förmåga att hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Vidare innebär ny informationsteknologi en utmaning för polisen genom att statliga aktörer, våldsbejakande extremister och kriminella kan genomföra allt mer sofistikerad informationspåverkan.

Polistäthet

Förmågan hos en nations polisväsende mäts inte sällan efter dess så kallade polistäthet, det vill säga, antalet tjänstgörande poliser ställt i relation till landets befolkning. Vid en jämförelse finns stora skillnader mellan EU:s medlemsländers polistäthet. Under 2016 – 2018 var genomsnittet i EU 340 poliser per 100 000 invånare. Under dessa år fanns det lägsta antalet poliser per 100 000 invånare i Finland (137,8), följt av Danmark (188,5) och Sverige (199,6). I tio av medlemsstaterna var polistätheten över 400 per 100 000 invånare.⁷ I ett långsiktigt perspektiv behöver Polismyndigheten både

⁶ Ibid.

⁷https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Police_officers,_EU-27,_1999-2018.png.

fokusera på att åtminstone bibehålla en ökad polistäthet i förhållande till befolkningsutvecklingen, och att tillgodose ett ökat behov av specialistkompetenser.

Svensk polis har utifrån politiska beslut målsättningen att växa till drygt 38 000 polisanställda vid årsskiftet 2024/25. Det innebär bland annat att Polismyndigheten behöver attrahera medarbetare vars värderingar ställer nya krav på ledarskap, utveckling, arbetsmiljö samt en löneutveckling som motsvarar vad andra arbetsgivare är villiga att erbjuda. Utöver en tillväxt av poliser behöver Polismyndigheten säkerställa rätt kompetens inom flera andra områden, såsom ekonomi, juridik och it.

Givet brottslighetens utveckling, jämförelser med andra länders polistäthet m.m. är det mycket som talar för att tillväxten behöver fortsätta även efter 2024/25.

Medarbetarskydd

Polisen verkar i ett hårdare samhällsklimat än tidigare. Det finns krafter i samhället som vill begränsa den demokratiska processen och individer som är beredda att genom hot, våld eller andra trakasserier försöka påverka och hindra våra anställda från att fatta vissa beslut och fullgöra sitt uppdrag. Utöver sprängningar och skjutningar som riktats mot polisanställda ser vi idag kartläggningsaktiviteter samt försök att störa vår verksamhet. Angrepp riktas även mot polisanställdas privata sfär och anhöriga. Samhället måste se allvarligt på otillåten påverkan som riktas mot anställda inom rättsväsendet och andra samhällsnyttiga funktioner. Sådana gärningar riskerar att få konsekvenser för Polismyndighetens förmåga att upprätthålla inre säkerhet och utgör i förlängningen ett hot mot vår demokrati. Det är därför av största vikt att myndigheten fortsätter att utveckla skyddet för våra medarbetare och vår verksamhet samt att regeringen genomför en författningsöversyn för att stärka regleringen inom området och förbättra skyddet. Ett starkt medarbetarskydd är en förutsättning för Polismyndighetens planerade tillväxt och vår förmåga att kunna rekrytera och behålla personal.

Renodling av Polismyndighetens uppdrag

Utvecklingen av brottsligheten i samhället, inte minst den grova brottsligheten, ställer krav på att Polismyndigheten ges så goda förutsättningar som möjligt att bekämpa och klara upp brott.

Förutsättningarna påverkas av vilka resurser som tillskjuts myndigheten och av i vilken utsträckning som myndighetens resurser kan ägnas åt brottsbekämpning och brottsupplärning.

Regeringens satsningar på Polismyndigheten innebär bl.a. att antalet medarbetare inom myndigheten har ökat. Vid utgången av 2021 uppgick antalet polisanställda till 34 211 och av dessa är 21 386 poliser.

Tillväxtmålet för poliser är drygt 26 000 vid årsskiftet 2024/2025. Eftersom den polisiära resursen är begränsad ska Polismyndigheten i första hand ägna sig åt arbetsuppgifter som är polisiärt relevanta. Samtidigt avdelar myndigheten relativt stora resurser årligen för att hantera även andra ärenden (s.k. händelserapporter) avseende bland annat självmordsförsök, psykisk tvångsvård, omhändertagande av berusade samt olika typer av handräckning och transporter.

Polisverksamhetsutredningen⁸ som färdigställdes 2002 använde följande tre utgångspunkter för att bedöma om en uppgift är att betrakta som polisiärt relevant:

- polisen ska endast belastas med uppgifter när ett ordnings- och säkerhetstänkande är av dominerande betydelse när uppgiften utförs,
- en uppgift ska ankomma på polisen om det kan antas att våld eller tvångsmedel måste användas i offentliga sammanhang för att utföra den,
- polisen ska endast utföra uppgifter som ligger inom ramen för polisens nuvarande utbildning och kompetens.

Utredningen gick igenom en mängd polisiära arbetsuppgifter med utgångspunkt från dessa principer och ett bredare samhällsperspektiv, och landade i slutsatsen att många arbetsuppgifter som regel borde föras över från Polismyndigheten till någon annan samhällsaktör. En majoritet av de arbetsuppgifter som Polisverksamhetsutredningen förordade skulle lyftas bort från Polismyndigheten för att hanteras av andra samhällsaktörer åligger dock fortfarande Polismyndigheten.

Polismyndigheten avsätter lågt räknat cirka 1 900 årsarbetskrafter för arbetsuppgifter som ligger utanför den egentliga kärnverksamheten.

De nämnda arbetsuppgifterna medför stora och dessutom över tid ökande arbetsinsatser för Polismyndigheten. Exempelvis översteg antalet ärenden rörande självmordsförsök 22 800 under 2020. Detta är en ökning med över 3 000 jämfört med 2018. Andra exempel är att Polismyndigheten årligen handlägger omkring 40 000 parkeringsärenden samt i vissa fall är tillståndsmyndighet för näringsidkare som vill bedriva hotell- eller pensionatsrörelse och årligen handlägger ca 500 ärenden med koppling till dessa arbetsuppgifter.

De här exemplen visar att Polismyndigheten ägnar relativt stora resurser till att hantera ärenden som i sig inte handlar om att bekämpa och klara upp

⁸ Polisverksamhet i förändring – del 2 (SOU 2002:117).

brott. Renodlingen av Polismyndighetens uppdrag behöver därför fortsätta. Polismyndigheten kan inte ensam lösa problemen med social utsatthet, segregation och annat som initierar brottslighet. Så länge roll- och ansvarsfördelningen mellan berörda samhällsaktörer inte är tillräckligt klargjord faller en stor del av bördan på Polismyndigheten. Polisen ska i första hand ägna sig åt sådant som är polisiärt relevant utifrån ett brottsförebyggande eller brottsutredande perspektiv och samverka med andra myndigheter och samhällsaktörer på de områden som ligger utanför Polismyndighetens primära uppgifter.

3.2 Den strategiska inriktningen 2023–2025

3.2.1 Polismyndighetens långsiktiga mål

Utgångspunkten för Polismyndighetens strategiska inriktning är myndighetens strategiska verksamhetsplan för 2020 - 2024⁹ som i sin tur är baserad på Strategi 2024. Planen omfattar fem år, och en översyn med eventuella justeringar sker årligen. Att ha en strategisk verksamhetsplan, där de övergripande målen i grund och botten ligger fast, syftar till att åstadkomma en långsiktighet i styrningen av Polismyndigheten. Ett arbete för att sätta den strategiska inriktningen för åren efter 2024 har påbörjats och kommer att intensifieras under 2022 - 2023. Arbetet kommer att utgå från bl.a. en strategisk omvärldsanalys som sträcker sig fram till 2035 samt en analys av myndighetens förmågebehov.

Polismyndighetens strategiska inriktning utgår i dag från tre långsiktiga mål:

- framgångsrik brottsbekämpning och uppklaring
- stark lokal närvaro
- attraktiv arbetsplats och samarbetspartner.

För att konkretisera vägen mot de långsiktiga målen har det för respektive mål satts delmål och nyckelaktiviteter har formulerats. Delmålen och nyckelaktiviteterna har fastställts i den strategiska verksamhetsplanen. Den myndighetsgemensamma strategiska verksamhetsplanen kompletteras med lokala prioriteringar i de strategiska inriktningar som tas fram vid polisregioner och nationella avdelningar. En kort sammanfattning av Polismyndighetens mål och delmål redovisas nedan.

Den tillväxt av antalet polisanställda som skett under de senaste åren och som pågår är central för att skapa förutsättningar för genomförandet av

⁹ Polismyndighetens strategiska verksamhetsplan 2020–2024 (dnr A285.687/2019).

Polismyndighetens uppdrag och den inriktning som anges i den strategiska verksamhetsplanen. För att kunna möta de krav och behov som samhällsutvecklingen ställer behöver myndighetens samlade brottsbekämpande förmåga sannolikt fortsatt utvecklas i många år framåt genom bland annat fortsatt tillväxt och stärkt teknisk förmåga. Parallellt kommer också Polismyndighetens kontinuerliga arbete fortsätta med att utveckla arbetsmetoder och arbetssätt, samarbete med andra aktörer m.m. för att säkerställa att de resurser som myndigheten förfogar över används på ett effektivt sätt som möter verksamhetens behov och generar nytta för medborgarna.

3.2.2 Framgångsrik brottsbekämpning och upplärning

Polismyndighetens långsiktiga mål om framgångsrik brottsbekämpning och upplärning inriktas mot att

- färre medborgare ska utsättas för brott och fler brott ska klaras upp
- upplärningen av brott mot särskilt utsatta brottsoffer ska öka
- den gränspolisiära verksamheten ska förbättras.

För att nå målet ska även förmågan att bekämpa internationell brottslighet, terrorism och våldsbejakande extremism utvecklas och Polismyndighetens beredskapsförmåga öka.

3.2.3 Den lokala närvaron ska stärkas

Polismyndighetens långsiktiga mål om att stärka den lokala närvaron inriktas mot att

- öka den polisiära närvaron i lokalsamhället
- utveckla medborgarmötet
- genom olika aktiviteter förhindra att nya utsatta områden tillkommer, samtidigt som antalet befintliga utsatta områden reduceras.

3.2.4 Attraktiv arbetsplats och samarbetspartner

Under planeringsperioden fortsätter myndighetens arbete för att nå målet om att Polismyndigheten ska vara en attraktiv arbetsplats och samarbetspartner. Arbetet inriktas mot att

- säkerställa en hållbar tillväxt med rätt kompetens
- skapa en arbetsplats där medarbetare trivs, kan utvecklas och vill stanna kvar.

För att nå målet genomförs också aktiviteter för att stärka myndigheten som en aktiv och pålitlig samarbetspartner.

Polismyndigheten ska **säkerställa en hållbar tillväxt med rätt kompetens**. Polismyndigheten ska växa till drygt 38 000 polisanställda, varav drygt 26 000 poliser, vid årsskiftet 2024/2025. Den tillväxt som Polismyndigheten har haft de senaste åren har förbättrat förutsättningarna för myndigheten att genomföra sitt uppdrag och nå uppsatta mål. Ett av myndighetens viktigaste fokus framåt handlar om den fortsatta polistillväxten. För att nå målet behöver ytterligare åtgärder vidtas under planeringsperioden. Det handlar framför allt om att få fler sökande med rätt kompetens och förutsättningar att påbörja polisutbildningen, och samtidigt behålla befintliga medarbetare. Polisyrket behöver också fortsatt uppvärderas och arbetet med att återrekrytera poliser behöver intensifieras. En annan viktig åtgärd är att öka ambitionen med och antalet utbildningsplatser till den funktionsinriktade polisutbildningen, både som ett led i att bli fler poliser, men också som ett led i att rekrytera och behålla specialistkompetens som behövs i bekämpningen av den förändrade brottsutvecklingen. Polismyndigheten bedömer att tillväxten av både poliser och fler specialistkompetenser behöver fortsätta även i ett mer långsiktigt perspektiv mot 2030.

Polismyndigheten ska vara **en arbetsplats där medarbetare trivs, kan utvecklas och vill stanna kvar**. Genom myndighetens kompetensförsörjning ska det säkerställas att personalen har den kompetens som behövs. I Polismyndighetens kompetensförsörjning ingår att

- attrahera och rekrytera fler medarbetare med olika kompetenser,
- utbilda, utveckla och behålla befintliga medarbetare
- kompetensväxla.

För att stärka Polismyndigheten som en attraktiv arbetsplats ska arbetsvillkoren vara konkurrenskraftiga och karriär- och utvecklingsmöjligheter tydliga, både för de personer som är anställda vid myndigheten i dag och för personer som kan tänka sig att söka sig till Polismyndigheten. För att förbättra arbetsmiljön för polisanställda ska

myndigheten under planeringsperioden genomföra aktiviteter vad gäller den organisatoriska, fysiska och sociala arbetsmiljön.

Polismyndigheten ska leda det brottsbekämpande arbetet, och vara **en aktiv och pålitlig samarbetspartner**. Myndigheten aktivt söka samverkan och samarbete med andra, både nationellt och internationellt, i det brottsbekämpande arbetet.

4 Finansiering

Polismyndigheten behöver under perioden 2023–2025 fortsatt resursförstärkning för att genomföra den strategiska inriktningen och därigenom möta den omvärld och de utmaningar som i vissa delar beskrivs i det här budgetunderlaget. Resursförstärkningen är en förutsättning för att

- kunna bli drygt 38 000 anställda, varav drygt 26 000 poliser, vid årsskiftet 2024/2025, men också för att kunna fortsätta stärka Polismyndigheten genom en fortsatt tillväxt i ett längre perspektiv,
- förstärka medarbetarskyddet.

Vidare behövs resurstillskott för att hantera bevakning m.m. i samband med att Sverige är ordförande i Europeiska unionens råd 2023.

I det beslut som fattades av riksdagen den 8 december 2021 beslutades och aviserades tillskott för att uppvärdera polisyrket samt utveckla den tekniska och forensiska förmågan. Vidare har tillskott beslutats och aviserats för att förkorta handläggningstiderna i vapentillståndsärenden. Det är viktigt att aviserade belopp också tillförs myndigheten.

4.1 Områden med behov av ekonomiskt tillskott

4.1.1 Behov av fortsatta resursförstärkningar för tillväxten

Polismyndighetens tillväxt i antal polisanställda totalt sett ligger i nuläget något över prognosen. Antalet poliser är något färre än planerat för perioden medan antalet civilanställda är fler, vilket sammantaget bidrar till att de polisanställda är fler än vad som prognostiserats. Allt fler går på polisutbildningen, men det finns – och kommer att finnas – utmaningar med att få tillräckligt många studenter antagna till polisutbildningen under perioden. Samtidigt behöver arbetet med att behålla och med att återrekrytera poliser intensifieras.

Polismyndighetens tillväxtarbete behöver fortsätta för att säkerställa en framgångsrik brottsbekämpning och uppklaring, en stark lokal närvaro och vara en attraktiv arbetsplats och samarbetspartner. För att kunna åstadkomma en långsiktig och hållbar tillväxt behövs långsiktig finansiering. Tillväxten bedöms till största delen vara finansierad i aviserade medel t.o.m. 2023, även om visst tillskott krävs. Aviserat tillskott för 2024 är utifrån budgetbeslut i riksdagen den 8 december 2021 inte i nivå med

äskat belopp i föregående budgetunderlag, och för 2025 har belopp inte aviserats.

För perioden efter 2023 har därmed inte aviserats tillskott i enlighet med det som Polismyndigheten äskat i tidigare budgetunderlag. Det är angeläget att Polismyndigheten får långsiktiga förutsättningar för att bli drygt 38 000 anställda varav drygt 26 000 poliser vid årsskiftet 2024/2025 och för att kunna göra de satsningar som behövs på lokaler, fordon etc. Detta är en förutsättning för att myndigheten ska kunna planera utökningen och genomföra den i en jämn takt.

De finansiella förutsättningar som behövs är att Polismyndigheten för 2023, 2024 och 2025 tillförs medel som möjliggör en långsiktig tillväxt, och till den nivå som krävs för att bli drygt 38 000 anställda vid årsskiftet 2024/2025 på motsvarande sätt som har gjorts för perioden t.o.m. 2022.

Tillväxten till och med 2024/25 kommer att ge kostnadsökningar även under 2025 och 2026 då nya anställda beräknas komma in i anslutning till årsskiftet 2024/2025.

Vidare bedömer Polismyndigheten att det behövs en fortsatt, långsiktig tillväxt även efter 2024/2025 för att fortsatt stärka myndighetens brottsbekämpande förmåga. Äskat belopp för 2025 utgår därför från en fortsatt tillväxt, bl.a för att åtminstone behålla den polistäthet som uppnås vid årsskiftet 2024/2025 givet prognosen om ökande befolkning kommande år. I den del av beräkningen som avser polisutbildningen har antagits samma årskostnad för 2025 som för 2024 vilket innebär att nuvarande tillväxttakt vidmakthålls. I det fall att beslut fattas om att inte fortsätta satsa på Polismyndighetens tillväxt efter 2024 och antagningarna till utbildningen därmed ska sänkas 2025 blir kostnaden cirka 150 miljoner kronor lägre än vad som i detta budgetunderlag angetts som kostnad för 2025.

Jämfört med tidigare antaganden bedöms ökade kostnader för tillväxten inom vissa områden. Kostnader för pensionspremier har ökat sedan satsningen på tillväxten inleddes. Detta medför en högre kostnad för att ha det antal anställda som tillväxten syftar till. Procentsatsen för pensionspremier bedöms i beräkningarna för kommande år ligga cirka 2 procentenheter över den nivå som tidigare beräkningar grundades på. Detta förklaras bland annat av ökade löner inom myndigheten. I de fall pensionsunderlaget överstiger 7,5 inkomstbasbelopp blir premien betydligt högre. Detta beror på att förmånsnivån är betydligt högre på lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp.

Detta ger högre kostnader för personal med cirka 250 miljoner kronor 2023, 275 miljoner kronor 2024 och 290 miljoner kronor 2025.

Kostnaderna för den funktionsinriktade polisutbildningen bedöms bli högre än vad som tidigare antagits. Dessutom ställer behovet av en utvecklad teknisk förmåga kommande år ökade krav på att Polismyndigheten i större utsträckning har tillgång till olika specialistkompetenser. Den funktionsinriktade polisutbildningen syftar till att kunna möta det behovet och samtidigt tillgodose behovet av fler poliser. Genom denna utbildning ges civila specialister, interna och externa, möjligheter att utbilda sig till polis. Under kommande år behöver antalet platser på den funktionsinriktade polisutbildningen öka, vilket leder till ökade kostnader. Kostnaderna för den funktionsinriktade polisutbildningen kommer att öka med cirka 80 miljoner kronor 2023, 120 miljoner kronor 2024 och 80 miljoner kronor 2025 jämfört med tidigare beräkningar. Under 2024 bedöms dessutom lönekostnaderna för de som går utbildningen överstiga tidigare gjorda beräkningar med cirka 100 miljoner kronor.

Polismyndighetens kostnader för att pröva blivande poliser hos Plikt- och prövningsverket kommer att öka med cirka 10 miljoner kronor 2023, 10 miljoner kronor 2024 och 10 miljoner kronor 2025 jämfört med tidigare beräkningar.

Behov för att finansiera tillväxten sammanställs enligt nedan:

Tabell 2 Finansieringsbehov för tillväxt
(belopp i miljoner kronor)

	År 2023	År 2024	År 2025
Tillväxten jämfört med aviserat anslag	0	466	1 927
- tillkommande behov pensionspremier	250	280	290
- tillkommande behov funktionsinriktad utb.	70	220	80
- tillkommande behov Plikt- och prövningsverket	10	10	10
Summa	330	976	2 307

I de medel som aviserats för 2023 samt äskats i tidigare budgetunderlag avseende 2024 ryms ökade kostnader för Polismyndighetens lokaler. Kostnaderna ökar som en naturlig följd av att myndigheten växer så kraftigt i antalet anställda, men också på grund av att flera lokaler är gamla och kräver standardförbättringar samt ökat underhåll. Säkerhetshöjande åtgärder behöver också vidtas liksom åtgärder för att kunna göra lokalanpassningar till följd av beslutad verksamhetsutveckling (t.ex. forensisk verksamhet och

gränsverksamhet). För att hantera förväntade lokalinvesteringar framåt behöver myndigheten en förstärkt låneram, vilket beskrivs längre fram.

Finansieringsbehov tillväxt

Tabell 3 visar behovet av anslagsökning för tillväxten utöver aviserade anslagsnivåer enligt statsredovisningssystemet Hermes i februari 2022.

Tabell 3 Finansieringsbehov för tillväxt
(belopp i miljoner kronor)

	2023	2024	2025
Drygt 38 000 polisanställda vid årsskiftet 2024/2025	330	976	2 307

4.1.2 Medarbetarskydd

Polismyndigheten har varit framgångsrik i arbetet mot den organiserade brottsligheten, och ett stort antal nyckelpersoner har det senaste året dömts till långa fängelsestraff. Samtidigt fortsätter det grova och hänsynslösa våldet. Det hårdare samhällsklimatet innebär att Polismyndigheten behöver utöka ansträngningarna för att säkerställa att myndighetens anställda är trygga, och att verksamheten kan bedrivas under säkra former.

Polismyndigheten behöver i det nya säkerhetsläget fortsätta öka sin förmåga inom medarbetarskyddet. Tillkommande kostnader består av ett utökat antal skyddsobjekt och förbättrad bevakning av Polismyndighetens verksamhet med skyddsvakter och väktare. Insatser krävs även för att uppdatera och utöka den tekniska bevakningen med tillhörande bevakningscentraler och genomföra säkerhetshöjande åtgärder i byggnader och lokaler.

Kostnader för medarbetarskydd kommer att öka med 150 miljoner kronor årligen 2023 till 2025 jämfört med tidigare beräkningar.

Finansieringsbehov medarbetarskydd

Tabell 4 visar behov av anslagsökning för att hantera medarbetarskydd under budgetperioden.

Tabell 4 Finansieringsbehov för medarbetarskydd
(belopp i miljoner kronor)

	2023	2024	2025
Medarbetarskydd	150	150	150

4.1.3 EU-ordförandeskapet 2023

Under 2023 är Sverige ordförande i Europeiska unionens råd. Ett stort antal möten kommer att hållas i Sverige under perioden december 2022 - juni 2023. För Polismyndigheten innebär det ett stort åtagande med väsentligt ökade kostnader genom att myndigheten ansvarar för säkerheten vid de möten som anordnas i Sverige, vilket inkluderar återkommande högnivåmöten.

Utöver säkerhetsarrangemangen ansvarar Polismyndigheten också för fyra styrelsemöten (Frontex, Europol, EU-Lisa och Cpol) samt en större interoperabilitetskonferens. Under förutsättning att dessa möten ryms inom ramen för den budget som Regeringskansliet avsatt för ordförandeskapsmöten tillkommer inga kostnader för myndigheten.

Polismyndigheten anordnar också ett antal större möten, konferenser och seminarier som inte ryms inom den budget som Regeringskansliet avsatt för ordförandeskapsmöten. Dessa möten kommer således att kostnadsmissigt belasta myndigheten.

Baserat på bl.a. tidigare högnivåarrangemang genomförda i Sverige under 2021 bedöms kostnaderna för bevakning uppgå till 400 miljoner kronor.

Finansieringsbehov EU-ordförandeskapet 2023

Tabell 5 visar behov av anslagsökning för att hantera Polismyndighetens kostnader för EU-ordförandeskapet under budgetperioden.

Tabell 5 Finansieringsbehov för EU-ordförandeskapet
(belopp i miljoner kronor)

	2023	2024	2025
EU-ordförandeskapet	400	-	-

4.2 Områden där tillskott aviserats

De medel som beslutats för 2022 och aviserats för perioden 2023 – 2024 välkomnas. Myndigheten arbetar nu för att säkerställa att största möjliga effekt av såväl befintliga som tillkommande medel. Tillkommande medel medför att antalet anställda ökar utöver vad som beräknats för tillväxten. Det blir därför inte relevant att jämföra faktiskt antal civilanställda vid utgången av 2024 med tidigare angivna antal. Nedan diskuteras de områden där tillskott aviserats.

Uppvärdering av polisyrket

Polismyndigheten genomför sedan 2016 ett arbete med att uppvärdera polisyrket. Detta har bland annat inneburit att polisens begynnelselöner har höjts, och att andra lönestrukturella förändringar har gjorts i syfte att stödja

den polisiära kompetensförsörjningen. En nödvändig förutsättning för att kunna åstadkomma detta har varit de extra resurser till polislöner för åren 2019 - 2021 som ingick i riksdagens beslut om 2019 års statsbudget. Ytterligare riktade åtgärder behöver dock vidtas under kommande år för att uppvärderingen av polisyrket ska kunna fortsätta, vilket spelar en viktig roll för att attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens och nå tillväxtmålet om drygt 26 000 poliser vid årsskiftet 2024/2025. De av riksdagen beslutade extra resurserna för 2022 och de aviserade extra resurserna för 2023 - 2024 för ändamålet möjliggör enligt myndighetens bedömning sådana fortsatta åtgärder under dessa år. För 2025 har inget ytterligare belopp aviserats. Polismyndigheten avser att genomföra en analys av vilka effekter som har följt av såväl den hittillsvarande som den fortsatta uppvärderingen av polisyrket.

Resursförstärkning för att utveckla den tekniska förmågan

Myndigheten behöver fortsätta att utvecklas genom stärkt digital och teknisk förmåga. Behov finns av snabba och stora förmågeökningar, så att Polismyndigheten bättre kan bekämpa brott, utveckla den preventiva förmågan och öka lagföringen för olika typer av brottslighet.

Förmågan att inhämta och behandla digital information är avgörande för bekämpningen av den organiserade och gängrelaterade brottsligheten. Den behövs för genomförande av tekniska undersökningar av databärande medier som mobiltelefoner, usb-minnen, hårddiskar och servrar samt i molnbaserade lagringstjänster. Det behövs teknik för inhämtning och bearbetning, men också kompetens för att genomföra inhämtningen och bearbetningen. Myndigheten behöver även stärka den specialistkompetens som krävs för att ta sig in i krypterad kommunikation mellan tungt kriminella.

De som ägnar sig åt brottslighet är snabba och anpassningsbara. De tillgodogör sig snabbt ny teknik och nyttjar denna i högre utsträckning än vad Polismyndigheten har möjlighet att göra. Teknik blir billigare och allt mer tillgänglig, vilket gör att den i större utsträckning används av kriminella aktörer. Det krävs därför utveckling och effektivisering av myndighetens verksamhet, vilket till stora delar endast kan uppnås genom tillämpning av ny teknik. Det här beror framförallt på den ökade betydelsen av digitala bevis, och handlar både om inspelat videomaterial och om beslagtagna och inhämtad data. Förbättrade möjligheter att bearbeta och analysera data leder till en väsentligt ökad förmåga till teknisk bevissäkring vilket är avgörande för brottsuppleringen. Polismyndigheten behöver därför påskynda utvecklingen av teknikstöd i den brottsbekämpande verksamheten för att

- möjliggöra effektivare bearbetning av stora informationsmängder
- identifiera och inhämta information från nya digitala källor
- utveckla teknisk och organisatorisk förmåga att nyttja den snabba tekniska utvecklingens möjligheter.

Polismyndigheten genomför just nu verksamhetsanalyser inom ramen för den tekniska förmågeutvecklingen. I verksamhetsanalyserna granskas bl.a. behovet av en stärkt mottagarförmåga med andra eller nya kompetenser i Polismyndighetens regioner. Detta har direkt bäring på förmågan att utreda den grova organiserade brottsligheten i hela myndigheten.

Tillskott har beslutats för 2022 och aviserats för 2023 – 2024 i riksdagens beslut den 8 december 2021.

För att hantera kommande investeringar i teknik behöver myndigheten också en förstärkt låneram, vilket beskrivs längre fram.

Långsiktig och hållbar forensisk förmåga

Polismyndighetens utredningsverksamhet och forensiska verksamhet arbetar med att ta fram förslag på åtgärder mot den rådande obalansen mellan utredningsverksamhetens efterfrågan på undersökningar och den forensiska verksamhetens förmåga att utföra sådana. Syftet är att Polismyndigheten över tid ska nå och behålla en långsiktig och hållbar forensisk förmåga i relation till behoven. Arbetet har i viss utsträckning samband med den beskrivning av utveckling av teknisk förmåga som beskrivits i tidigare avsnitt.

Den nuvarande obalansen följer främst av en allt mer växande efterfrågan på omfattande och tidskritiska forensiska undersökningar. Det här är en följd av det ökande antalet grova brott med komplexa sammanhang och av generellt ökade krav på forensisk bevisning. Ökningen finns bland annat inom områdena grova brott i kriminella miljöer och brott mot särskilt utsatta brottsoffer.

Tillskott har beslutats för 2022 och aviserats för perioden 2023 - 2024 av riksdagen den 8 december 2021. Arbetet med att ta fram förslag för att nå och behålla en långsiktig och hållbar forensisk förmåga ska slutredovisas i december 2022 med en delredovisning i maj 2022.

Vapentillståndsärenden

Tillskott har beslutats för 2022 och aviserats för perioden 2023 – 2024 av riksdagen den 8 december 2021 i syfte att förkorta handläggningstiderna i vapentillståndsärenden. Tillskottet avses att användas till såväl nyrekrytering av personal som till förlängning av anställningar för visstidsanställd personal. För att få en effektivare ärendehandläggning på sikt ska utveckling av ett nytt it-system påbörjas.

4.3 Områden där Polismyndigheten eventuellt återkommer i nästa års budgetunderlag

4.3.1 Resursförstärkning för att bekämpa den organiserade brottsligheten

Utöver fortsatt resursförstärkning för tillväxten, för att möta ett mer krävande grunduppdrag, behöver Polismyndigheten ytterligare öka förmågan att utreda de grova brott som begås inom ramen för den organiserade brottsligheten, särskilt de grova våldsbrotten. De grova våldsbrotten är ett symptom på att de som ägnar sig åt organiserad brottslighet strider om territorier.

Utredningar av grova våldsbrott har blivit allt mer komplicerade, bland annat som en konsekvens av digitalisering och avregleringar inom den finansiella marknaden. Parallellt med det har den organiserade brottslighetens våldskapital gjort att färre vågar vittna, vilket ökar behovet av annan bevisning. Utredningar, och den metodik som används, av grova våldsbrott är särskilt resurskrävande. I regeringsuppdraget¹⁰ avseende bedömningar av verksamhetsvolym i rättskedjan, analyseras brottskategorin **särskilt resurskrävande brott**, som omfattar allvarliga narkotikabrott, grov misshandel, rån, våldtäkt, vapenbrott samt mord och dråp. I rapporten påvisar myndigheten att ärendeinflödet av de särskilt resurskrävande brotten ökat med 27 procent mellan åren 2015 och 2021. I rapporten prognostiserar Polismyndigheten också en fortsatt ökning av antalet inkomna ärenden i denna brottskategori med 24 procent mellan 2021 och 2025. Utvecklingen har alltså krävt att Polismyndigheten fått avdela mer resurser för utredningar av särskilt resurskrävande brott, och mycket talar även för att mer resurser kommer behöva dediceras till utredningar av dessa brott framöver. Den nya lagstiftning som föreslås avseende självständigt förverkande kommer, om den träder i kraft, att skapa helt nya möjligheter att förverka brottsvinster.

Polismyndigheten gör vad den kan för att kunna möta utvecklingen av den grova och organiserade brottsligheten genom att bl.a. prioritera användningen av resurser, utveckla metoder och samarbete samt genom att förstärka den generella kompetensen hos medarbetare som arbetar mot de grova våldsbrotten. För att ytterligare öka förmågan att utreda de grova våldsbrotten och för att kunna ta tillvara möjligheterna med ny lagstiftning behöver den polisiära resursökningen fortsätta men också kompletteras med

¹⁰ Dnr A687.052/2021 saknummer 190

civil specialistkompetens i form av framförallt it-forensiker, finansiella utredare och operativa analytiker.

När resurser prioriteras för utredning av de grova våldsbrotten, och dessa brott ökar, riskerar resurser som behövs i annan utredande verksamhet som t. ex. mängdbrottsutredningar att trängs undan. För att minska risken för resurskonflikter kan eventuellt behov av resurstillskott uppstå.

4.3.2 En attraktiv arbetsplats

Polismyndigheten fortsätter arbetet med att uppnå det långsiktiga målet **en attraktiv arbetsplats** och beskriver nedan viktiga områden i detta arbete.

Fort- och vidareutbildning samt kompetensväxling

Utbildning och andra former av kompetensutveckling är en viktig del av Polismyndighetens kompetensförsörjning. Myndigheten behöver tillgodose stora behov av fort- och vidareutbildning för medarbetare med olika kompetenser, i verksamheter där Polismyndigheten ska öka förmågan. Utbredningen av den grova brottsligheten, en mer komplex brottsstruktur med fler svårupplösta brott och det säkerhetspolitiska omvärldsläget är viktiga faktorer som påverkar behovet av omfattande kompetensutveckling och insatser för kompetensväxling. Dessutom behöver behoven av utbildnings- och övningsanläggningar kartläggas.

Befintliga medarbetare med olika kompetenser kan stärka verksamheter där behoven ökat, men det kräver resurser för utbildning.

Polismyndighetens chefsförsörjning utgår till stor del från myndighetens egna medarbetare. Som en följd av den planerade personalförstärkningen behöver antalet chefer för den direkta nivån ökas.

Löner och anställningsvillkor

Polismyndigheten behöver kunna erbjuda konkurrenskraftiga lönenivåer och arbetsvillkor för att attrahera och rekrytera medarbetare med olika kompetens på en alltmer konkurrensutsatt arbetsmarknad.

Lönebildningen är, tillsammans med karriär- och utvecklingsvägar, också avgörande för att myndigheten ska kunna motivera, utveckla och behålla befintliga medarbetare med den varierande kompetens som verksamheten kräver. Även ur detta perspektiv behöver myndigheten ha rimligt konkurrenskraftiga löner i förhållande till övriga arbetsmarknaden.

Verksamheten består också av många olika kvalificerade kompetenser som inte är polisiära, vilka i hög grad påverkas av rådande konkurrenssituation på arbetsmarknaden.

Arbetsmiljö

Polisanställdas arbetsmiljö är en prioriterad fråga. Förutsättningarna för det systematiska arbetsmiljöarbetet ska utvecklas. Fortsatta aktiviteter ska genomföras för att förbättra arbetsmiljön inom områdena:

- ledarskap och organisatorisk arbetsmiljö,
- medarbetarskap,
- fysisk arbetsmiljö,
- social arbetsmiljö och arbetsbelastning,
- hot och våld mot polisanställda.

4.3.3 Utvecklad beredskapsförmåga och civilt försvar

Polismyndigheten har fått i uppgift av regeringen att återuppta planeringen för det civila försvaret. En handlingsplan för totalförsvarsplaneringen har tagits fram av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Försvarsmakten. I handlingsplanen finns krav på ett antal förmågor som totalförsvaret ska upprätthålla, krav som kommer att vara kostnadsdrivande. Exempelvis handlar det om säker och robust kommunikation samt att kunna leda från alternativa och/eller skyddade ledningsplatser.

Polismyndighetens beredskapsplanering innefattar risk- och sårbarhetsanalyser, kontinuitetshantering, skydd av samhällsviktig verksamhet, totalförsvarsplanering, CBRNE (farliga ämnen) och övningsverksamhet kopplad till dessa områden.

Enligt Polismyndighetens arbetsordning har samtliga chefer för avdelningar och polisregioner ansvar för att beredskapsplanera så att verksamheten kan fungera under kriser och krig. Detsamma gäller för samtliga processägare. Planeringen ska främst genomföras utifrån Polismyndighetens identifierade samhällsviktiga verksamheter.

Ett annat exempel på vad som kommer att generera kostnader inom Polismyndighetens totalförsvarsplanering är de uppgifter som enligt lag ges Polismyndigheten i händelse av krig. Dessa kräver att kompetensen ökas hos poliser med kompetens som ligger utanför vad som ingår i den polisiära grundutbildningen. Polismyndigheten kommer inom budgetunderlagsperioden även att behöva påbörja kompetensutveckling avseende polisens förmåga att möta militärt våld från främmande makt.

Vidare ställer ett krigsscenario stora krav på Polismyndighetens lokaler. Myndigheten har därför infört vissa högre krav vid nybyggnationer, vilket ökat kostnaderna samtidigt som kraven ökar även på befintliga lokaler.

För närvarande pågår arbete med att se över myndighetens försörjningsberedskap. Det gäller t.ex. områden som drivmedel, reservkraft,

utrustning, livsmedel och dricksvatten. Inom det arbetet kommer ambitionsnivåer och kostnadsberäkningar att fastställas.

Alla områden som nämns ovan medför på sikt stora kostnadsökningar. Den 2 mars 2020 lämnade Polismyndigheten in svar på regeringsuppdraget Uppdrag till bevakningsansvariga myndigheter att inkomma med underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret¹¹. I underlaget finns beskrivningar av konkreta områden Polismyndigheten behöver utveckla och även äskande av specifika medel för att kunna göra detta.

De bedömningar som gjordes i underlaget är fortfarande relevanta men som nämnts tillkommer ytterligare kostnader för myndighetens roll i det civila försvaret och för beredskapsplaneringen i dess helhet, i synnerhet mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget. Dessutom ser Polismyndigheten att det sektorsansvar som sannolikt kommer att läggas på myndigheten kommer att generera personalkostnader.

Avslutningsvis konstaterar Polismyndigheten att regeringens uppdrag att återuppta planeringen för det civila försvaret är omfattande och kommer behöva väsentliga resurser för att genomföras.

4.3.4 Ordningsvakter

Framtida möjligheter för Polismyndigheten att använda ordningsvakter

För närvarande pågår ett lagstiftningsärende om ordningsvakter. I betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38) föreslås ett helt nytt regelverk för ordningsvakter, ett regelverk som ska vara bättre anpassat till dagens behov och förhållanden. Detta är avsett att träda i kraft den 1 juli 2023. Enligt den s.k. ordningsvaktsutredningens förslag ska bl.a. användningsområdet för ordningsvakter utökas. Ordningsvakter ska framöver få användas för att medverka till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet. Enligt förslaget ska det också uttryckligen regleras i den nya lagen om ordningsvakter att Polismyndighetens användning av ordningsvakter i myndighetens egen verksamhet inte kräver tillstånd.

Polismyndigheten ser en fördel med att få möjlighet att anställa ordningsvakter för att bistå poliser i yttre tjänst eller att kunna upphandla en sådan tjänst från ett bevakningsföretag. Polismyndigheten ser också en fördel med att kunna använda redan tjänstgörande ordningsvakter på en annan plats än där de tjänstgör, t.ex. för att få stöd med att upprätthålla

¹¹ Ju2019/02477/SSK.

ordningen. Detta kan dock kräva ytterligare finansiering vilket Polismyndigheten eventuellt återkommer om i kommande budgetunderlag.

Utbildning av ordningsvakter

Utbildning av ordningsvakter får bedrivas av Polismyndigheten eller, om det finns särskilda skäl, av någon som har fått tillstånd av Polismyndigheten. För att få utföra utbildningarna krävs att utbildningsanordnaren är auktoriserad av länsstyrelsen som bevakningsföretag eller utbildningsföretag.

I betänkandet Ny lag om ordningsvakter anges att om Polismyndigheten även fortsättningsvis ska kunna få full kostnadstäckning för ordningsvaktsutbildningen skulle kostnaden för den som genomgår utbildningen öka från 22 875 till cirka 46 000 kronor givet den utökning av utbildningen som föreslås. En sådan avgift framstår som mycket hög. Ett alternativ till full kostnadstäckning är enligt betänkandet att avgiften för ordningsvaktsutbildningen subventioneras genom ökade anslag till Polismyndigheten. Avgiften skulle på så sätt till viss del finansieras av staten genom anslag till Polismyndigheten. Viktigt att notera är att det underskott som uppstått i verksamheten för utbildning av ordningsvakter inom Polismyndigheten inte kommer att kunna hanteras vid ett ändrat ekonomiskt mål för verksamheten. Underskottet måste då finansieras genom tillskott via anslaget, vilket Polismyndigheten eventuellt återkommer om i kommande budgetunderlag.

4.3.5 Rakel Generation 2

Regeringen har gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Trafikverket i uppdrag att planera och förbereda vidare utveckling och etablering av Rakel Generation 2 (Rakel G2) för nästa generations säkra, robusta och tillgängliga kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar, samt för att kunna ersätta det befintliga Rakelsystemet.

För Polismyndighetens verksamhet är det av största vikt att medarbetarna har ständig tillgång till en väl fungerande, robust och säker tal- och datakommunikation. Det här är ett krav som måste uppfyllas under vardagliga förhållanden, under svårare påfrestningar, under fredstid och ytterst krigstid.

Det kommer att medföra ökade kostnader att ersätta de olika tekniska system som krävs för att etablera Rakel G2. Detta är dock kostnader som myndigheten måste återkomma till eftersom behovsanalysen inte är klar och MSB inte heller har presenterat en konkret tidsplan för arbetet.

Polismyndigheten ser även flera aktiviteter som i framtiden sannolikt kommer att kräva ytterligare tillskott av medel kopplat till Rakel G2.

Myndigheten kommer under en övergångsperiod dessutom att belastas av kostnaderna för två generationers Rakelsystem. Tillkommande kostnader för Rakel G2 ryms inte inom aviserade medel för att utveckla den tekniska förmågan varför Polismyndigheten eventuellt återkommer om detta i kommande budgetunderlag.

4.3.6 Ett säkert statligt identitetskort

Regeringen beslutade i augusti 2017 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå förändringar av de krav och rutiner som gäller för svenska identitetshandlingar. Syftet är att minska det ökande antalet bedrägerier som begås med hjälp av förfalskade identitetshandlingar. I uppdraget ingick att föreslå hur antalet identitetshandlingar och utfärdare skulle kunna begränsas.

Utredningen, som tog namnet 2017 års identitetskortsutredning, redovisade sitt uppdrag i mars 2019 genom betänkandet Ett säkert statligt identitetskort med e-legitimation (SOU 2019:14). I det föreslår utredningen ett nytt statligt identitetskort som vid sidan av passet ska vara den enda fysiska identitetshandling som staten utfärdar. Polismyndigheten föreslås som utfärdare av det statliga identitetskortet.

Polismyndigheten kan eventuellt återkomma i kommande budgetunderlag eller i särskild ordning avseende finansiering av detta.

4.4 Pågående arbete med effektivare verksamhet

Polismyndigheten fortsätter att vidta åtgärder som ska leda till en effektivare verksamhet, där tillgängliga resurser används på mest ändamålsenliga sätt. Detta görs genom bl.a.

- förändrade arbetsmetoder, som snabbare lagföring och en ny strategi för utredning och lagföring
- att det processorienterade arbetssättet stärks
- digitalisering
- en mer verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning, vilken bland annat bygger på att den försöksverksamhet som har utvärderats av Brå (rapport 2020:5) stegvis ska permanentas där förutsättningar finns.

Polismyndigheten fattade under 2019 beslut om att genomföra ett myndighetsövergripande serviceprogram under 2019–2024, Polisens serviceprogram 2024, som primärt är inriktat mot att säkerställa att medborgarnas möte med polisen ska präglas av öppenhet, enkelhet och hög tillgänglighet. Serviceprogrammet ska bland annat leda till en mer enhetlig och effektiv service till medborgarna, en ökad andel ärenden hanterade i

närtid samt ett effektivare informationsutbyte och frigjord resurstid. Ett ökat utbud av digitala tjänster (e-tjänster) där ett tiotal hittills införts, är en satsning som kommer bidra till både ökad tillgänglighet och effektivare service för icke akuta ärenden. Utöver detta har den första tjänsten med e-legitimation införts samt grunden lagts för en utvecklad webbsida och Mina sidor med leverans preliminärt under 2022.

Polismyndigheten har beslutat att verksamhetsutveckling ska inkludera nyttorealiserings, vilket innebär att myndigheten ska analysera förändringsbehov, bedöma och sammanställa identifierade nyttor samt följa upp dessa över tid för att säkerställa att nyttorna realiserar. Dessa underlag bidrar till prioritering inför beslut om vilka förändringar som ska genomföras. Arbetet med nyttorealiserings är sedan 2020 baserat på beslutade riktlinjer. Arbetet är under etablering och kommer fortsatt att utvecklas.

En renodling av Polismyndighetens verksamhet har påbörjats men renodlingen behöver fortsätta. En genomgång av händelserapporter visar t.ex. att omhändertagande av psykiskt sjuka personer samt självmordsförsök medför stora, och dessutom över tid ökande, arbetsinsatser för Polismyndigheten.

Om effektiviseringsvinster uppstår till följd av framtida renodlingsinitiativ ska detta utrymme användas för att Polismyndigheten ska kunna lägga mer tid på sitt kärnuppdrag – att bekämpa brott och öka tryggheten – snarare än att betraktas som besparingar på myndighetens verksamhet.

4.5 Behov av finansiering

4.5.1 Finansiering av polisverksamheten

Behovet av finansiering via anslaget: utgiftsområde 4 Rättsväsendet 1:1 Polismyndigheten, anslagspost 1 Polismyndigheten (ram) framgår av tabell 6. Polismyndigheten behöver långsiktiga ekonomiska förutsättningar för att möjliggöra den planerade tillväxten, vilket förutsätter förstärkta anslag under perioden. I beräknat behov 2023 har hänsyn tagits till prognostiserat anslagssparande från 2022.

Tabell 6 Finansieringsbehov
(belopp i miljoner kronor)

	2023	2024	2025
Aviserat anslag enligt budgetprop. 2021 samt riksdagsbeslut ¹²	35 970	38 424	39 193
Tillväxten	330	976	2 307
Medarbetarskydd	150	150	150
EU-ordförandeskapet 2023	400	-	-
Behov av finansiering	36 850	39 550	41 650

Om medel inte tillförs Polismyndigheten enligt det behov som finns, påverkar det möjligheterna att bli drygt 38 000 polisanställda 2024/2025. Denna utökning är i sin tur en förutsättning för genomförandet av Strategi 2024 och den strategiska verksamhetsplanen.

4.5.2 Finansiering av internationell verksamhet

Utvecklingen mot ökad globalisering och digitalisering omfattar även brottsligheten och har därmed stor påverkan på Polismyndighetens uppdrag. Ur ett utrikes- och säkerhetspolitiskt perspektiv utgör gränsöverskridande fenomen som organiserad brottslighet och terrorism identifierade säkerhetsshot. Polismyndighetens nationella och internationella verksamhet bör därmed ses i ett och samma sammanhang. Genom uppdraget att bidra till fred och säkerhet i konflikt- och postkonfliktländer, dvs. bedriva fredsfrämjande verksamhet ur ett polisiärt perspektiv, bidrar svensk polis till att öka tryggheten och minska brottsligheten både internationellt och nationellt.

I syfte att öka möjligheten att inrikta den internationella verksamheten mot säkerhetsfrämjande åtgärder föreslår Polismyndigheten en återupptagen dialog om omfördelning av medel från utgiftsområde 7, med dess krav på att följa OECD:s biståndskommittés kriterier för bistånd, till utgiftsområde 5.

¹² Enligt statsredovisningssystemet Hermes i februari 2022.

Polismyndigheten föreslår även en minskad detaljstyrning av verksamheten genom ett öppnare uppdrag med minskat behov av samråd med Regeringskansliet avseende särskilda insatser i fält. Detta skulle öka förutsättningarna för Polismyndigheten att planera för och omhänderta synergierna mellan internationell och nationell verksamhet.

Polismyndigheten bedömer att volymen på uppdraget inom den internationella civila krishanteringen bör ligga kvar på de senaste årens nivå, vilket innebär 110–120 årsarbetskrafter. Denna volym är tillräckligt stor för att minska den sårbarhet som följer av externa osäkerhetsfaktorer, t.ex. politisk och säkerhetsmässig utveckling i insatsländerna, organisationernas mottagarförmåga och nomineringar från andra utsändande svenska myndigheter, och för att möjliggöra en önskvärd verksamhetsmässig bredd i uppdragen. Samtidigt är den väl avvägd i förhållande till behovet av polisanställda i Sverige och tillgången på erforderlig kompetens bland polisanställda för de internationella uppdragen.

4.5.3 Finansiering av avdelningen för särskilda utredningar

Behovet av finansiering framgår av tabell 7.

Tabell 7 Finansieringsbehov för avdelningen för särskilda utredningar (belopp i miljoner kronor)

	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet 1:1 Polismyndigheten, anslagspost 5, del till avdelningen för särskilda utredningar	69	77	83	85	87

De äskade medlen, som är högre än nu aviserade medel för perioden, täcker avdelningens arbete med att vidmakthålla och vidareutveckla verksamheten med oberoende, kvalitet och integritet. Medlen avser att täcka den förväntade ökade ärendeinströmningen och utökningen av verksamheten i takt med Polismyndighetens tillväxt. Äskandet ska också hantera konsekvenserna av Polismyndighetens tekniklyft samt att avdelningen ska kunna följa Polismyndighetens löneutveckling inklusive aviserade polislönesatsningar som för närvarande inte ingår i avdelningens anslagspost.

Om avdelningen övertar hanteringen av ärenden gällande ordningsvakter (SoU 2021:38) från halvårsskiftet år 2023 är behovet av finansiering ytterligare 9 miljoner kr år 2023 samt 17 miljoner kr årligen för åren 2024 och 2025. Skulle inflödet av ärenden blir avsevärt högre än förväntat återkommer avdelningen med ytterligare äskanden.

4.6 Lagstiftningsfrågor

Lagstiftningsfrågor som uppstår hanteras löpande i särskild ordning gentemot Regeringskansliet och ingår inte i budgetunderlaget.

5 Ekonomi

5.1 Ekonomi

Vid inledningen av 2022 disponerar Polismyndigheten, utöver tilldelat anslag, ett anslagssparande motsvarande 53 miljoner kronor på anslaget: utgiftsområde 4 Rättsväsendet 1:1 Polismyndigheten, anslagspost 1 Polismyndigheten (ram). Detta ger tillsammans med beslutade tillskott förutsättningar för att under 2022 finansiera den satsning som påbörjades 2016 för att utöka antalet anställda.

5.2 Osäkerhetsfaktorer

Ekonomi påverkas av flera faktorer som är svåra att bedöma. Det gäller inte minst utvecklingen i omvärlden. Osäkerhet finns också kring när i tiden kostnader faller ut för nya satsningar som görs för de ekonomiska tillskott Polismyndigheten fått. Aviserade anslagsökningar för kommande år är bland annat avsedda för att öka antalet anställda och för teknikutveckling.

Bristen på elektroniska komponenter som innehåller halvledare medför en stor osäkerhet om när leveranser av it-utrustning och fordon sker. Detta i sin tur påverkar både storleken på låneramsbehovet, när behovet uppstår samt hur anslaget belastas:

- leveranser som sker jämnt över tid ger ett lägre låneramsbehov än om stora leveranser görs vid ett tillfälle
- leveranser i början av ett år medför större belastning på anslaget än om leveranser sker i slutet av året.

Bristen på elektroniska komponenter medför prisökningar på it-utrustning, vilket påverkar både anslagsfinansierade varor, exempelvis datorer och kringutrustning, mobiltelefoner etc. och utrustning som lånefinansieras. Detta innebär osäkerhet kring både kostnader som belastar anslaget och behov av låneram.

Senarelagda teknikinvesteringar kan ledat till att Polismyndigheten redovisar ett överskott under 2022. I Polismyndighetens prognos från februari bedöms ett överskott i slutet av året om 200 miljoner kronor. Anslagssparande som redovisas vid utgången av 2022 behöver behållas då investeringarna i stället genomförs under kommande år.

Det råder fortsatt osäkerhet kring framtida kostnadspåverkan till följd av pandemin. Skulle till exempel en utökad gränskontroll återinföras påverkas myndighetens kostnader.

En faktor som Polismyndigheten inte kan påverka är att till synes marginella negativa justeringar i anslagsberäkningen kan, om de är nivåpåverkande, ge

beloppsmässigt stora negativa effekter över tid. Ett exempel på en sådan justering är neddragning av pris- och löneomräkningen av anslaget.

5.3 Investeringar i anläggningstillgångar¹³

Polismyndighetens planerade verksamhetsinvesteringar uppgår till totalt 6,9 miljarder kronor under perioden 2023–2025 och ryms inte inom befintlig låneram. Verksamhetsinvesteringarna framgår av tabellerna i bilaga 4.

De investeringar som planeras är dels nödvändiga ersättningsinvesteringar av fordon, skyddsutrustning, vapen och it-utrustning, dels tillkommande investeringar avseende bl.a. teknikutveckling för att väsentligt öka den tekniska förmågan. Investeringar avser också en fortsatt utökning av lokaler samt av arbete mot terror.

Under perioden planeras för fortsatt tillförhyrning av ökad lokalyta samt andra lokalanpassningar för att möta myndighetens tillväxt och för att lokalerna bättre ska motsvara verksamhetens behov. Myndigheten har i stor utsträckning omoderna lokaler som kräver anpassningar vad gäller både ombyggnationer och säkerhetslösningar. I varje lokalprojekt görs en bedömning av hur finansiering av projektet ska ske, genom hyrestillägg (hyresvärden står för investeringen) eller genom att myndigheten svarar för investeringar i en hyrd fastighet. Det senare alternativet är mer ekonomiskt fördelaktigt men medför en ökad belastning på låneramen.

Sammantaget är behovet av investeringar för att bl.a. väsentligt öka den tekniska förmågan, utöka och anpassa myndighetens lokaler samt modernisera fordonsparken större än vad som ryms inom nu tilldelad låneram. En utökning av ramen kommer att krävas från och med 2023.

5.4 Fonden för inre säkerhet och instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik

Polismyndigheten har under programperiod 2014 - 2020 varit ansvarig myndighet för fonden för inre säkerhet och disponerar en anslagspost (1:17) för förvaltning och utbetalning av medel till projekt. Fonden finansieras av EU-medel. Hittills har elva utlysningar av fondmedel genomförts. Totalt har fonden beviljat medel till 45 projekt. Anslagsbehovet är uppskattat enligt nu gällande information. Förbrukning av anslag beräknas fortsätta även under år 2023.

¹³ Uppgifter beträffande lån i Riksgäldskontoret.

År 2021 startade en ny programperiod som pågår 2021 - 2027. Polismyndigheten är utsedd att vara förvaltande myndighet för fonden för inre säkerhet (ISF) och instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (BMVI). Förberedelser för programgenomförande pågår, och viktiga förutsättningar för Sverige såsom nationella program kommer att beslutas. Anslagsbehov för den nya programperioden är estimerat utifrån nu kända preliminära uppgifter och uppdelat per fond (ISF/BMVI) och framgår av tabell 1.

5.5 Avgifter och övriga intäkter

I bilaga 2.1 och 2.2 redovisas de avgifter och andra ersättningar som utgår från den struktur som regeringen angett i regleringsbrevet för budgetåret 2022 avseende Polismyndigheten. Det finns avvikelser mellan de prognostiserade beloppen för 2022 och regleringsbrevet för 2022 då dessa tagits fram vid olika tidpunkter.

5.6 Övriga villkor

Låneram: Myndighetens låneram föreslås uppgå till 7 000 miljoner kronor för 2023, 7 300 miljoner kronor för 2024 och 7 500 miljoner kronor för 2025.

Anslagskredit: Anslagskrediten för respektive år under 2023–2025 föreslås uppgå till 3 procent.

Räntekontokredit: Krediten på räntekontot för respektive år 2023–2025 föreslås uppgå till den nivå som gällt tidigare, cirka 1 700 miljoner kronor.

5.7 Underskott i avgiftsfinansierad verksamhet

Polismyndigheten har två kategorier av avgiftsfinansierad verksamhet, sådan där avgiftsintäkterna disponeras och sådan där avgiftsintäkterna inte disponeras.

För den verksamhet där Polismyndigheten disponerar intäkterna redovisas ett underskott om 56 miljoner kronor för 2021. Det ackumulerade resultatet visar ett underskott om 678 miljoner kronor.

Polismyndigheten redovisar intäkter om 83 miljoner kronor avseende de verksamheter där Polismyndigheten inte disponerar intäkterna. Enligt regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Polismyndigheten finns inget krav att redovisa kostnaderna för dessa verksamheter.

Om det ackumulerade underskottet i en avgiftsbelagd verksamhet inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska, enligt § 25a avgiftsförordningen (1992:191), myndigheten lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

5.8 Uppföljning av avgiftsfinansierad verksamhet 2021

Under 2020 - 2021 förändrade coronapandemin förutsättningarna för Polismyndighetens avgiftsfinansierade verksamheter. Efterfrågan på pass och nationella id-kort sjönk markant under 2020 och var fortfarande låg under första delen av 2021. Emellertid ökade efterfrågan successivt för att under senare delen av 2021 befinna sig på samma nivåer som under 2019. Myndigheten har fortsatt att bedriva verksamheten för att möta medborgarnas rätt att ansöka om pass trots låg efterfrågan, vilket lett till att kostnaderna överstigit intäkterna under denna period. Från och med januari 2021 höjdes avgiften för ett vanligt pass för att uppnå det ekonomiska målet om full kostnadstäckning. Till följd av pandemin kunde målet dock inte nås.

All fortbildning för ordningsvakter var inställd under 2021 på grund av pandemin, och deltagarna i grundutbildningen var påtagligt färre än vanligt, vilket även det påverkat intäkterna negativt för avgiftsverksamheten.

Det ekonomiska målet för stämmningsmannadelgivning innebär numera att avgiften ska bidra till att täcka verksamhetens kostnader. Polismyndigheten ska använda polisanslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per 31 december 2019 i verksamheten med 1/10 per år. Intäkterna gällande stämmningsmannadelgivning ökade jämfört med 2020.

Polismyndigheten fortsatte under året utveckla den finansiella styrningen gällande den avgiftsfinansierade verksamheten, i syfte att förbättra förutsättningarna för kostnadsberäkning och uppföljning.

5.9 Avgiftsintäkter som disponeras

Det ackumulerade underskottet för passverksamheten uppgår till 525 miljoner kronor. För nationella id-kort uppgår det ackumulerade överskottet till 4 miljoner kronor. Resultatet 2021 uppgår till ett underskott om 37 miljoner kronor för passverksamheten samt ett underskott om 13 miljoner kronor för nationella id-kort.

Polismyndigheten tar ut avgift för utbildning av ordningsvakter. Verksamheten går med underskott. Det ackumulerade underskottet uppgår till 156 miljoner, varav 8 miljoner avser 2021.

5.10 Avgiftsintäkter som inte disponeras

Enligt regleringsbrevet 2022 ställs inga krav på redovisning av kostnader för de intäkter som Polismyndigheten inte disponerar.

5.11 Polismyndighetens förslag

Underskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten föreslås föras över till innevarande år. Myndigheten fortsätter att noggrant följa utvecklingen och se över såväl kostnader som avgiftsnivåer för verksamheterna.

Bilagor

Bilaga 1 – Lånebehov i Riksgäldskontoret

Tabell 8 Lånebehov i Riksgäldskontoret
(belopp i miljoner kr)

	2021 Utfall	2022 Prognos	2023 Beräknat	2024 Beräknat	2025 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	4 387,1	4 892,4	6 211,4	6 891,8	7 248,5
Beräknad nyupplåning	1 744,6	2 751,7	2 390,7	2 265,7	2 203,3
Beräknad amortering	-1 239,3	-1 432,7	-1 710,3	-1 909,0	-2 054,7
UB lån i Riksgäldskontoret	4 892,4	6 211,4	6 891,8	7 248,5	7 397,1
Beslutad/föreslagen låneram	5 350,0	6 100,0	7 000,0	7 300,0	7 500,0
Beräknad ränteutgift	0,0	1,7	2,0	2,1	2,2
Ränteantaganden för upplåning, %	0,0	0,03	0,03	0,03	0,03
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 4, anslag 01 001	1 239,3	1 434,4	1 712,2	1 911,1	2 056,9

Kommentar avseende 2022: Polismyndigheten har för 2022 erhållit extra tillskott för tekniksatsningar vilka inte motsvaras av utökad låneram. Detta medför en preliminär bedömning att låneramsbehovet överstiger beslutad låneram.

Bilaga 2.1 – Avgifter och andra ersättningar

Tabell 9 Avgiftsintäkter som disponeras
(belopp i miljoner kronor)

	Ack. utfall t.o.m 2020	Utfall under 2021	Prognos 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025
Offentligrättslig verksamhet						
Stämmingsmannadelgivning	0,0					
Intäkter		39,7	36,0	36,0	36,0	36,0
Passhantering	-487,6					
Intäkter		557,2	760,0	790,0	822,0	855,0
Kostnader		594,2	765,0	780,0	796,0	812,0
Resultat		-37,0	-5,0	10,0	26,0	43,0
Ackumulerat över-/underskott		-524,6	-529,6	-519,6	-493,6	-450,6
Nationellt id-kort	17,3					
Intäkter		144,0	160,0	163,0	166,0	169,0
Kostnader		157,4	160,0	163,0	166,0	169,0
Resultat		-13,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Ackumulerat över-/underskott		3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Resultat Offentligrättslig verksamhet 1)		-50,4	-5,0	10,0	26,0	43,0
Uppdragsverksamhet						
Forensisk undersökning	-2,7					
Intäkter		3,9	3,8	3,9	4,0	4,0
Kostnader		1,9	3,0	3,1	4,0	4,0
Resultat		2,0	0,8	0,8	0,0	0,0
Ackumulerat över-/underskott		-0,8	0,0	0,8	0,8	0,8
Tjänsteexport	0,0					
Intäkter		0,0	8,1	11,4	9,0	3,6
Kostnader		0,0	8,1	11,4	9,0	3,6
Resultat		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ackumulerat över-/underskott		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbildning av ordningsvakter	-147,6					
Intäkter		5,7	16,6	22,5	24,2	24,8
Kostnader		13,7	21,6	24,5	26,2	26,8
Resultat		-8,0	-5,0	-2,0	-2,0	-2,0
Ackumulerat över-/underskott		-155,7	-160,7	-162,7	-164,7	-166,7
Kontroll av väktarhundar	-1,1					
Intäkter		0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Kostnader		0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Resultat		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ackumulerat över-/underskott		-1,1	-1,0	-0,9	-0,8	-0,7
Resultat Uppdragsverksamhet		-6,0	-4,1	-1,1	-1,9	-1,9
Summa resultat Intäkter som disponeras		-56,4	-9,1	8,9	24,1	41,1

1) Stämmingsmannadelgivning har inte medräknats i resultatet.

Bilaga 2.2 – Avgifter och andra ersättningar

Tabell 10 Avgiftsintäkter som inte disponeras samt övriga inkomster
(belopp i miljoner kronor)

Verksamhet där avgiftsintäkterna inte disponeras

	Utfall 2021	Prognos 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025
Offentligrättslig verksamhet					
Tillståndsgivning	82,5	85,0	87,0	89,0	91,0
Riksbankens penningtransporter	0,2	0,5	0,5	0,5	0,5
Summa intäkter som ej disponeras	82,7	85,5	87,5	89,5	91,5

Övriga inkomster

	Utfall 2021	Prognos 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025
Övr inkomster som ej får disp.(1)	199,2	214,4	245,4	267,4	354,4
Bötesmedel (2)	1 052,9	1 068,0	1 089,0	1 111,0	1 133,0
Övr inkomster som får disp.(3)	801,2	817,3	833,6	850,3	867,3
Summa	2 053,3	2 099,7	2 168,0	2 228,7	2 354,7

(1) Övriga inkomster som ej får disponeras består främst av intäkter avseende larmanläggningar, bevakning enligt ordningslagen, försäljning av beslagtagna djur m.m. Periodiserade bidrag från EU uppgående till 28,3 miljoner kronor ingår inte i utfallet. Utvecklingen kommande år påverkas av EU-bidrag för inre säkerhetsfonden och avvikelsen mot regleringsbrev är hänförlig till denna.

(2) Inkomster avseende bötesmedel bedöms bli högre än tidigare vilket ger avvikelse mot uppgift i regleringsbrev.

(3) Övriga inkomster som får disponeras består av bidrag, ränteintäkter, reavinster på sålda inventarier och försäkringsersättningar m.m.

Bilaga 3.1 – Bemyndiganden

Tabell 11 Bemyndiganden rörande Från EU-budgeten finansierade insatser
avs. EU:s inre säkerhet, ap 1
(belopp i miljoner kronor)

Anslag/ap	2021 Utfall	2022 Prognos	2023 Beräknat	2024 Beräknat
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avs. EU:s inre säkerhet, ap. 1.				
Ingående åtaganden	166	97	2	0
Nya åtaganden	27			
Infriade åtaganden	96	95	2	0
åtagande vid årets slut	97	2	0	0
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	115	2 *)	0	0

Slutår: 2023

*)Beloppen avseende infrianden i tabellen är indikativa. Takten för upprättande av nya åtaganden samt infriande av åtaganden är uppskattad utifrån nu känd information och beslutad budgetram för projektmedel inom fonden för inre säkerhet.

Bilaga 3.2 – Bemyndiganden

Tabell 12 Bemyndiganden rörande Från EU-budgeten finansierade insatser
avs. EU:s inre säkerhet, ap 2 och 3
(belopp i miljoner kronor)

BMVI

Anslag/ap	2021 Utfall	2022 Prognos	2023 Beräknat	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avs. EU:s inre säkerhet, ap. 2. (AD03)							
Ingående åtaganden	0	0	155	181	85	17	2
Nya åtaganden	0	155	89				
Infriade åtaganden	0	0	63	96	68	15	2
Utestående åtagande vid årets slut	0	155	181	85	17	2	0
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	30	95	181				

Sökt ny ram VÄB 2022

155

Slutår: 2027

*) Beloppen avseende infrianden i tabellen är indikativa. Takten för upprättande av nya åtaganden samt infriande av åtaganden är uppskattad utifrån nu känd information. Förhandlingar om förutsättningar för programperiod 2021-2027 pågår.

ISF

Anslag/ap	2021 Utfall	2022 Prognos	2023 Beräknat	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avs. EU:s inre säkerhet, ap. 3. (AD02)							
Ingående åtaganden	0	0	142	172	80	17	2
Nya åtaganden	0	142	89				
Infriade åtaganden	0	0	59	92	63	15	2
Utestående åtagande vid årets slut	0	142	172	80	17	2	0
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	30	95	172				

Sökt ny ram VÄB 2022

142

Slutår: 2027

*) Beloppen avseende infrianden i tabellen är indikativa. Takten för upprättande av nya åtaganden samt infriande av åtaganden är uppskattad utifrån nu känd information. Förhandlingar om förutsättningar för programperiod 2021-2027 pågår.

Bilaga 4 – Verksamhetsinvesteringar t.o.m. 2025

Tabell 13 Verksamhetsinvesteringar inklusive särskild information om verksamhetsinvesteringar (belopp i miljoner kronor)

Verksamhetsinvesteringar

	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	327	784	493	543	473
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	1 019	1 214	1 116	962	1 010
Byggnader, mark och annan fast egendom	119	120	120	120	120
Övriga verksamhetsinvesteringar	280	634	662	641	600
Summa verksamhetsinvesteringar	1 745	2 752	2 391	2 266	2 203
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	1 745	2 752	2 391	2 266	2 203
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Anslag (efter medgivande av regeringen)					
Summa finansiering	1 745	2 752	2 391	2 266	2 203

Särskild information om verksamhetsinvesteringar

	Totalt	Ack. utfall	År 2022 Prognos	År 2023 Beräkn.	År 2024 Beräkn.	År 2025- Beräkn.
Verksamhetsinvesteringar per objekt						
Kristianstad, nybyggnation	46	3,7	0,5	0,5	31,0	10,0
Malmö, nybyggnation LPO	36	1,4	0,4	0,8	3,5	30,0
Kiruna, nybyggnation	23	2,8	10,0	10,0	0,0	0,0
Örebro, Samhällsgemensam ledningscentral, SLC	46	4,9	2,0	39,0	0,0	0,0
Hisingen, nybyggnation LPO	26	1,0	0,6	1,0	11,0	12,0
Flemingsberg, om-/tillbyggnation	83	7,1	1,0	1,0	1,0	73,0
Västerås, nybyggnation	41	1,7	0,5	1,0	2,5	35,0
Borås, nybyggnation	76	1,0	0,8	25,0	5,0	44,5
Jakobsberg, ny-/ombyggnation	48	7,2	0,5	1,0	1,0	38,0
Täby, nybyggnation	29	1,5	0,5	0,5	1,0	26,0
Eskilstuna, nybyggnation	33	3,9	1,5	1,5	5,0	21,0
Farsta Mårbackag. IVAR etapp 1	25	6,9	18,0	0,0	0,0	0,0
Linköping, Arkiv - "kalla fall"(polmmat flyttas över till denna projekt, li	25	0,5	0,5	5,0	19,0	0,0
Farsta Mårbackag. IVAR etapp 2	68	38,0	30,0	0,0	0,0	0,0
Göteborg, utbildningsplats Grimmed	154	2,3	1,9	101,3	49,0	0,0
Svedala, NBS, ombyggnation	21	7,7	6,5	7,0	0,0	0,0
Borlänge, nya lokaler	37	1,5	0,3	2,5	33,0	0,0
Sörentorp, delprojekt tillskapande av arbetsplatser och områdesskydd	45	0,4	45,0	0,0	0,0	0,0
Göteborg, utökning av rättscentrum Ernst Fontells plats	71	1,7	0,8	1,0	1,0	67,0
Sälen ny polisstation (regionalt)	25	0,7	0,3	2,5	21,4	0,0
NFC Linköping utökning (NFC 2024-GR4)	22	0,3	0,3	1,0	20,5	0,0
NFC Linköping utökning (NFC 2024-Mottagning)	20	5,9	3,5	1,0	5,0	4,5
NFC Linköping utökning (NFC 2024-Nytt kontor)	59	0,1	0,3	0,5	0,8	57,5
Örebro Tillväxt (regionalt)/Tillväxt korningen (regional)	78	0,9	36,0	30,0	11,0	0,0
Örebro Säkerhetshöjande åtgärder	25	0,0	15,0	10,0	0,0	0,0
Summa utgifter för investeringar	1 163	103	176	243	222	419
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	1 163	103	176	243	222	419
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)						
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)						
Anslag						
Summa finansiering	1 163	103	176	243	222	419
Varav investeringar i anläggningstillgångar						
Datasystem, rättigheter m.m.	0	0	0	0	0	0
Maskiner och inventarier	0	0	0	0	0	0
Fastigheter och mark	0	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	1 163	103	176	243	222	419
Summa investeringar i anläggningstillgångar	1 163	103	176	243	222	419